

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 13.2.2002
KOM(2002) 82 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

Mot ett globalt partnerskap för hållbar utveckling

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Varför ett globalt partnerskap?.....	3
2.	Utmaningen att integrera marknader, styrelseformer och intern politik genom ett globalt partnerskap	4
3.	Europeiska unionens bidrag: att uppnå prioriterade mål	6
3.1.	Globalisering och handel för hållbar utveckling	7
3.2.	Fattigdomsbekämpning och främjande av social utveckling	9
3.3.	Hållbar förvaltning av natur- och miljöresurser	11
3.4.	Bättre samstämmighet mellan Europeiska unionens politikområden	14
3.5.	Bättre styrelseformer på alla nivåer.....	15
3.6.	Finansiering av hållbar utveckling	17
4.	Genomförande och översyn av strategin	19

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

Mot ett globalt partnerskap för hållbar utveckling

1. VARFÖR ETT GLOBALT PARTNERSKAP?

För att utvecklingen skall vara hållbar, måste det mellan de ekonomiska, sociala och ekologiska målen skapas en balans som syftar till att välfärden idag skall bli den högsta möjliga utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Europeiska unionen har redan en strategi för hållbar utveckling inom gemenskapen¹. När den antogs vid Europeiska rådets möte i Göteborg i juni 2001, såg man behovet av att ytterligare utveckla strategins externa dimension. Rådet uppmanade även kommissionen att överväga unionens bidrag till en global hållbar utveckling och att identifiera viktiga beståndsdelar i en strategi som kan bidra till att en "global överenskommelse" kan nås vid världstoppmötet i Johannesburg år 2002. Detta meddelande behandlar dessa två aspekter.

*

Sedan Rio-konferensen 1992 har många initiativ tagits för att ta itu med olika faktorer av betydelse för hållbar utveckling², men totalt sett har framstegen varit små. Det behövs därför nya impulser för att på ett mer övergripande och effektivt sätt ta itu med alla dessa frågor som återstår att lösa och de nya som uppstår i och med globaliseringen.

Många länder över hela världen har vunnit på den ökade ekonomiska tillväxten i synnerhet genom det fortlöpande öppnandet av marknaderna och liberaliseringen av reglerna för de utländska direktinvesteringarna (FDI). Sedan 1960 har världshandeln ökat femton gånger och de globala per capita-inkomsterna dubblerats. Erfarenheterna visar att globaliseringen kan fortsätta att generera ekonomisk tillväxt och produktivitet.

Utvecklingsländerna har gjort framsteg inom många områden³. Deras export och produktion har diversifierats avsevärt, medellivslängden är högre och för många har livet blivit bättre. Dock, för alltför många länder och människor är fortfarande fattigdom, arbetslöshet, och social utslagning en realitet⁴. Hälften av världens befolkning lever på mindre än två dollar per dag. Ojämligheten mellan och inom länder ökar. År 1960 var inkomsten för den rikaste femtedelen av världens befolkning 30 gånger större än för den fattigaste femtedelen: idag är

¹ Hållbar utveckling i Europa för en bättre värld: En strategi för hållbar utveckling i Europeiska unionen KOM(2001) 264

² Exempel så vitt skilda som Kyotoprotokollet om global uppvärmning och åtagandet i ministerdeklarationen av målet om tull- och kvotfritt marknadstillträde för produkter från de minst utvecklade länderna

³ Utvecklingsländerna har diversifierat sina ekonomier, och tillverkningsindustrin står nu för 70 % av deras export, i motsats till drygt en fjärdedel för 30 år sedan. I Ostasien levde under mitten av 70-talet sex människor av tio på mindre än en dollar per dag, nu är det två av tio

⁴ Inkomsterna i Afrika söder om Sahara har sjunkit med i genomsnitt 1 % per år 1975-1999, 46 % av människorna lever fortfarande på mindre än en dollar per dag, och den förväntade livslängden är 49 år i jämförelse med drygt 60 år i andra regioner.

den 90 gånger högre. Den rikaste femtedelen står för nästan 86 % av den totala privata konsumtionen⁵. Omkring en miljard kvinnor och män är arbetslösa, undersysselsatta eller "arbetande fattiga", 250 miljoner barn över hela världen arbetar, och omkring 80 % av befolkningen i arbetsför ålder har inte tillgång till grundläggande social trygghet⁶.

Dessutom är många naturresurser, som till exempel vatten, mark, biologisk mångfald, skogar och fiskbestånd redan utnyttjade till eller över sina absoluta gränser, vilket orsakar allvarliga skador på miljön.

Tilltagande ojämlikhet är inte bara ett problem i världens utvecklingsregioner. Rika länder har under de senaste åren sett samma utveckling. En sådan utveckling har många orsaker, av vilka de flesta inte har något samband med globaliseringen. Tekniska framsteg, till exempel, har över hela världen lett till stora förändringar i sysselsättningen och premierat de som har kunskapsbaserade arbeten.

De stora skillnaderna i hur kunskap produceras och används vidgar klyftan mellan fattiga och rika länder. Utveckling och användning av teknologier innebär både möjligheter och problem. De kan generera ett på bredare basis utvecklat entreprenörskap och en snabbare ekonomisk tillväxt, eftersom de möjliggör ett mer effektivt resursutnyttjande.

Människor har blivit alltmer medvetna om att de delar en gemensam och sammanlänkad framtid och att konflikter och orättvisor i andra delar av världen kan ha direkta återverkningar i deras närhet. Dessutom kan fattigdom och försakelser utgöra en grogrund för missnöje och ilska, vilket skapar förhållanden där etniska och religiösa motsättningar lätt utnyttjas och förstoras.

Världen står inför ett allvarligt problem angående den klyfta som finns mellan olika styrelseformer i världen, "*global governance gap*". Lovande initiativ har tagits i riktning mot effektivare styrelseformer med överenskommelserna i Bonn och i Marrakech angående klimatförändringen och genom att Doha-agendan om utveckling har påbörjats. I dessa har Europeiska unionen spelat en ledande roll. För att göra globaliseringen hållbar, behövs en mycket bättre balans mellan de globala marknadskrafterna å ena sidan och goda styrelseformer och politiska institutioner å andra sidan. Att utveckla goda styrelseformer överallt i världens utvecklingsregioner och i den utvecklade världen på global nivå är en ytterst angelägen uppgift. Styrelseformerna bör baseras på ett brett deltagande av alla berörda parter på alla nivåer.

2. UTMANINGEN ATT INTEGRERA MARKNADER, STYRELSEFORMER OCH INTERN POLITIK GENOM ETT GLOBALT PARTNERSKAP

De snabbt ökande flödena över gränserna av varor, tjänster, kapital, idéer och människor i världen – **globaliseringen** – inger förhoppningar om en stimulerande ekonomisk tillväxt och produktivitet och en allt bättre levnadsstandard. Den kan även öka den globala resurseffektiviteten eftersom liberaliseringen av handeln både tillåter nationella ekonomier att fullt ut utnyttja sina konkurrensfördelar och befämjar skalfördelar.

Globalisering innebär både kostnader och vinster. En utökad ekonomisk aktivitet kan, om den inte sker under kontroll, resultera i ett tryck på miljön med negativa effekter och innebära

⁵ UNDP Human Development Report 1998

⁶ ILO:s beräkningar

risker för den sociala sammanhållningen. Intensiv energianvändning, ohållbart utnyttjande av naturresurser och ovilja att räkna in miljökostnader i produktions- och transportkostnader utgör nu ett hot mot de resurser som ligger till grund för ekonomisk och social utveckling. Tekniska framsteg, marknadsintegration och internationell konkurrens tenderar att förorsaka strukturförändringar i ekonomin och i samhällssystemet.

Upphovet till denna ohållbara utveckling är det komplicerade förhållandet mellan marknader, globala styrelseformer och nationell politik. Gemensamma ansträngningar behövs på global, regional och nationell nivå för att skapa en ram inom vilken marknadskrafterna kan utnyttjas i syfte att bibehålla och öka tillväxten, skapa arbetstillfällen, och samtidigt bevara miljön för kommande generationer och stärka den sociala sammanhållningen.

De avgörande effektivitetsvinsterna av en liberaliserad handel har begränsats av det kvarvarande tullskyddet i just de sektorer där utvecklingsländernas relativa fördelar ofta finns. Dessutom medför de ovannämnda effektivitetsvinsterna anpassningskostnader. En snabb omstrukturering har vinnare och förlorare, och genomförs den inte på rätt sätt kan den bli ohållbar – ekonomiskt, socialt och ekologiskt. Som exempel, finns det även i länder som har haft hög tillväxt, eller har rikliga tillgångar av naturresurser, fortfarande fattigdom, arbetslöshet och undersysselsättning. Snabb tillväxt tenderar att göra ojämlikheten större, i synnerhet i dess tidigare stadier, eftersom vissa befolkningsgrupper och vissa regioner drar oproportionerliga vinster av den. Så har varit fallet i många nya ekonomier, där vinsterna av tillväxten inte har fördelats rättvist, vilket resulterat i ännu större skillnader i medelinkomsten mellan rikare och fattigare regioner, och mellan olika befolkningsgrupper.

Utvecklingsländernas inre politik är avgörande för att utveckling överhuvudtaget skall vara möjlig. Många länder i världens utvecklingsregioner, i synnerhet de minst utvecklade länderna (MUL) – har inte vunnit på globaliseringen, detta på grund av att de är fast i en fattigdomsfälla av låga inkomster, små investeringar och ekonomiska strukturer baserade på naturahushållning. Privata kapitalinflöden kan tillgodose utvecklingsländerna med de ytterligare finansieringskällor, nödvändiga för utvecklingen, som ny teknik och utveckling av mänskliga resurser. Utländska direktinvesteringar (*FDI*) kräver ett gynnsamt investeringsklimat, makroekonomisk stabilitet, öppnande av marknader för handeln samt reformer av institutioner och lagstiftning. Öppenhet utan sunda finansiella institutioner och makroekonomisk politik kan också göra länder mer sårbara för finansiella kriser. En förändrad nationell politik inom områden som beskattning och inkomstfördelning, respekt för grundläggande arbetsnormer och goda styrelseformer, inbegripet bekämpning av korruption, har också betydelse. Investeringar på områden som hälsa, utbildning, miljöskydd och teknik har mycket att bidra med. De är förutsättningar för en verkligt hållbar utveckling.

De multinationella företagens (MNF) investeringar är vanligen mer stabila än kortsiktiga kapitalflöden och kan medföra betydande vinster, t.ex. i form av teknologiöverföring och ökad exportkapacitet i värdlandet. De multinationella företagens expansion är dock i hög grad koncentrerad till vissa utvecklingsregioner i världen, med få investeringar i de fattigaste länderna. Den innebär även avsevärda problem för upprätthållandet av konkurrensen inom vissa sektorer.

För att lösa de globala problemen är det nödvändigt att alla länder gör samtidiga och samordnade insatser. En förutsättning för framgång i detta är att alla engagerar sig för att välja politiskt kontroversiella lösningar. Vad som behövs är ett globalt partnerskap som inbegriper alla berörda parter. Detta innebär att det måste säkerställas att det civila samhället och de arbetsmarknadens parter är delaktiga i processen från dess början. Liberalisering av ekonomi

och genomgripande, sund makroekonomisk politik måste åtföljas av strängare nationella och multilaterala regler och internationellt samarbete.

Industrialiserade länder har ett stort ansvar i att främja initiativ som tas för en hållbar utveckling – framför allt genom att bringa ordning i sina egna problem och genom att stödja utvecklingen mot hållbara produktions- och konsumtionsmönster, dessutom genom att säkerställa ett mer konsekvent öppnande av marknaderna, såväl ökad offentlig och privat finansiering av utvecklingssamarbete som en bättre funktion och större stabilitet i det internationella finansieringssystemet. Industriländernas politik – inre och yttre – inom alla områden bör vara samstämmiga med mål för hållbar utveckling och ta i beaktande globala behov. Enligt Rio-deklarationens definition av ett gemensamt men differentierat ansvar, har de flesta konsumtions samhällen de största förutsättningarna för att vidta åtgärder som minskar trycket på världens naturresurser. Rika nationer måste anstränga sig ännu mer både för att främja social sammanhållning, uppnå ett gott hälsoskydd och konsumentskydd inom sina gränser, och för att stärka nationella och internationella styrelseformer.

De internationella institutionerna måste i hög grad medverka till ett sådant partnerskap. FN-systemet, Bretton Woods-institutionerna, WTO och ILO måste konsekvent arbeta för en hållbar utveckling. Mot bakgrund av dess betydelse inom miljöområdet och inom sociala och ekonomiska områden, och med dess universella medlemskap, bör FN-systemet ha en ledande roll i utarbetandet av globala styrelseformer för hållbar utveckling.

Problemens omfattning kan variera, men ojämlikheter anpassar sig inte till gränser eller internationella klassificeringar; de enklaste sätten att mäta dessa, t.ex. medellivslängden, visar på betydande skillnader i de rika länderna, även i deras städer. Globalt partnerskap innebär en medvetenhet om att både rika och fattiga länder har mycket att lära av varandra. Om inte alla är medvetna om detta, kommer framstegen, som både är allomfattande och varaktiga, inte att vara till gagn för någon av oss.

Europeiska unionen har goda förutsättningar att ta en ledande roll i ansträngningarna att uppnå en global hållbar utveckling. Den representerar världens största givare av utvecklingsbistånd och världens största handelspartner och utgör en viktig finansieringskälla för privata direktinvesteringar. Den har utvecklat och främjat ett stort antal rena teknologier.

Under hela Europeiska unionens utveckling har den europeiska modellen för integration baserats på att ömsesidigt förstärkande strategier för stabil ekonomisk tillväxt, social utveckling och skydd av miljön har fullföljts. Investeringar i en framtid som man delar med sina närmaste grannar är av grundläggande betydelse för Europeiska unionens egen långsiktiga politiska stabilitet. Europeiska unionens utvidgning baseras i all synnerhet på biståndsprogram som syftar till politisk stabilitet, sunda ekonomiska villkor, social sammanhållning och ekologiskt hållbar utveckling. Detta kommer att ge värdefulla erfarenheter, som kan komma till användning när samma utmaningar skall antas på global nivå.

3. EUROPEISKA UNIONENS BIDRAG: ATT UPPNÅ PRIORITERADE MÅL

I detta kapitel redovisas hur Europeiska unionen bidrar till en hållbar utveckling genom en allomfattande och övergripande uppsättning av åtgärder, vilka kompletterar strategin som antogs av Europeiska rådet i Göteborg. De avser inte bara de tre inbördes förbundna dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, den sociala och den ekologiska – utan även de nödvändiga förutsättningarna för framgång: större samstämmighet mellan Europeiska

unionens politikområden, förbättrade styrelseformer på alla nivåer och ökade finansiella resurser till genomförandet av den nödvändiga politiken.

*

3.1. Globalisering och handel för hållbar utveckling

Prioriterade mål

Att säkerställa att globalisering bidrar till hållbar utveckling genom att

- Säkerställa att utvecklingsländerna integreras på ett jämlikt sätt i världsekonomin och hjälpa dem att dra nytta av liberaliseringen av handeln och investeringar genom kompletterande politik,
- Tillhandahålla incitament för ekologiskt och socialt hållbar utveckling och handel,
- Stärka den internationella finansiella och monetära strukturen och främja bättre och mera öppna former för reglering av finansmarknaden i syfte att minska global volatilitet och missbruk av systemet.

Målet för Europeiska unionens strategi för hållbar utveckling måste vara att maximera vinsterna av globalisering och samtidigt minimera kostnaderna.

Doha-agendan om utveckling (*DDA*) sammanfattar det övergripande tillvägagångssättet för en styrd globalisering, som Europeiska unionen främjar, och lägger grunden för ytterligare förändringar i det globala systemet. De samtal som skall föras enligt dagordningen om en lång rad olika frågor som till exempel miljö, konkurrens, förenklade regler för investeringar och handel kommer att säkerställa att liberaliseringen av marknaden sker inom ett mer generellt regelverk.

Att säkerställa stabiliteten i det nationella och internationella finansieringssystemet är ett viktigt element i en övergripande strategi. De ekonomiska vinsterna förknippade med ekonomisk globalisering härrör från de allt starkare internationella kopplingarna mellan marknader och aktörer. Det är på grund av dessa kopplingar som störningar i ett lands ekonomi sprids snabbare och direkt över gränserna till andra länder. Risken för volatilitet kan allvarligt hämma nationella utvecklingsinsatser. Missbruk av det internationella finansieringssystemet i alla dess former, och i synnerhet penningtvätt, skatteflykt och finansiering av brottslighet, inklusive terrorism, undergräver dessutom det nationella finansiella och administrativa systemens stabilitet och integritet och påverkar det internationella finansiella systemets genomförbarhet. Allt detta kan ha långtgående konsekvenser för säkerheten och den offentliga ekonomin.

Doha-agendan om utveckling

Medlemmarna i Världshandelsorganisationen kom i Doha överens om följande dagordning:

Att effektivare integrera utvecklingsländerna i handelssystemet

- ◆ Beträffande marknadstillträde för icke-jordbruksprodukter, eliminera handelshinder, minska tullekalering och sänka tulltoppar, i synnerhet för produkter av betydelse för utvecklingsländernas export.
- ◆ Utveckla det multilaterala regelverket för att uppnå målet om ett tull- och kvotfritt marknadstillträde för alla produkter från mindre utvecklade länder, och stärka villkoren i "Special and Differential Treatment," för att ta itu med de specifika restriktioner som utvecklingsländerna möts av, genom att göra dem mer utförliga, effektiva och funktionsdugliga.

Jordbruk

- ◆ Fullfölja övergripande förhandlingar om bättre marknadstillträde, och om minskning av alla former av exportsubventioner och nationella stöd som snedvrider handeln.
- ◆ Ta hänsyn till de ej handelsrelaterade frågor som tagits i förhandlingsförslag.
- ◆ Särskild och positiv särbehandling som en integrerad del i förhandlingarna, för att bli funktionsmässigt effektiva, och för att göra det möjligt för utvecklingsländer att effektivt ta hänsyn till utvecklingsbehov, inbegripet livsmedelssäkerhet och landsbygdsutveckling.

Ställa upp mål som omfattar miljö- och konsumentfrågor och behov av social utveckling

- ◆ Förhandlingar om frågor som konsumentskydd, hälsa och miljö, och ett åtagande att följa grundläggande arbetsnormer.

Angående hälsofrågor

- ◆ Bekräfta att avtalet om handelsrelaterade aspekter på immateriella rättigheter (TRIPS) inte hindrar och inte bör hindra WTO:s medlemmar från att vidta åtgärder för att skydda folkhälsan, bland annat genom att genomföra skyddsnormerna enligt avtalet.

Förberedelser inför förhandlingar om investeringar, konkurrens, förenkling av handelsregler och om upphandlingsavtal

- ◆ Sträva efter ett balanserat regelverk inom dessa områden för att reglerna i större utsträckning skall bidra till handel och utveckling.

Kapacitetsuppbyggande och tekniskt bistånd

- ◆ Åtagande avseende en övergripande strategi för handelsrelaterat kapacitetsuppbyggande med hänsyn tagen till existerande avtal och som stöd för fullt deltagande, såväl i kommande förhandlingar som vid genomförandet av resultatet från dem.

Globala styrelseformer

- ◆ Aktivt samarbete med Internationella arbetsorganisationen (ILO), FN:s Miljöprogram (UNEP), Bretton Woods-institutioner, FN:s konferens för handel och utveckling (UNCTAD) och andra berörda internationella miljö- och utvecklingsorganisationer.

Bilaterala och regionala avtal måste stödja hållbar utveckling, och Europeiska unionen måste säkerställa att dess multilaterala och bilaterala politik är ömsesidigt samstämmig. Detta innebär även att man måste ta itu med regelfrågor för till exempel miljö, social utveckling, konkurrens och investeringar i ett bilateralt sammanhang. Europeiska unionen främjar en fördjupad integration och samstämmighet i regler inom olika sektorer genom regionala handelsavtal mellan industrialiserade länder och utvecklingsländer, och mellan utvecklingsländerna själva.

Europeiska unionens insatser

- Medverka på ett konstruktivt sätt i förhandlingar inom Världshandelsorganisationen (WTO) för att fortsätta inrättandet av ett rättvist och marknadsinriktat system för handel, i överensstämmelse med slutsatserna från ministerkonferensen i Doha, i syfte att höja levnadsstandarden i hela världen, genom fortsatt liberalisering och expansion av handeln; främja utvecklingsländernas deltagande, i synnerhet de minst utvecklade, i det internationella handelssystemet.
- Stödja utvecklingsländerna i deras ansträngningar att integreras i och dra nytta av det globala handelssystemet, bland annat genom att följa Doha-agendan om utveckling. Stärka utvecklingsländernas förmåga att delta i handelsförhandlingar. Bistå utvecklingsländerna att få bukt med utbudsrestriktioner och förbättra deras handelskapacitet.
- Förstärka betydelsen av Allmänna preferenssystemet för utvecklingsländer (GSP) för hållbar utveckling genom att 2004 införa ett mera anpassat system, baserat på incitament som överensstämmer med erkända indikatorer för hållbar utveckling.
- Stärka hållbarhetsaspekten i bilaterala och regionala avtal genom att införa ett åtagande om hållbar utveckling och skapa en dialog för utbyte av goda lösningar.
- Inom Europeiska unionen implementera överenskommelsen "*Common approaches to Environment and Export Credits*", som bygger på det pågående arbetet inom OECD. En översyn av framstegen kommer att göras 2003, för att utvärdera om det behövs ett instrument för säkerställande av att exportkreditsinstituterna beaktar frågor om hållbar utveckling och hållbara teknologier.
- Minska möjligheterna till missbruk av det internationella finansiella systemet, bekämpa särskilt brottslighet, inbegripet terrorism och dess finansieringsmekanismer; förebygga och motarbeta penningtvätt och ekonomisk brottslighet inom ramen för Finansiella aktionsgruppen (Financial Action Task Force): stärka övervakning, bestämmelser och politik för informationsutbyte, i synnerhet i skatteparadis, och ta itu med skadliga skatteåtgärder.
- Främja europeiska företags åtaganden att införliva socialt ansvar i sin verksamhet genom att stödja anslutning till OECD:s riktlinjer för utländska investerare, och genom att utveckla initiativ som tas som uppföljning till kommissionens grönbok om främjande av en europeisk ram för företagens sociala ansvar⁷.
- Stödja närmare samarbete mellan Världshandelsorganisationen (WTO) och internationella miljöorganisationer (FN:s Miljöprogram (UNEP) och sekretariaten för multilaterala miljööverenskommelser), och Världsarbetsorganisationens (ILO) arbete med den sociala dimensionen av globaliseringen. Stödja ILO:s "*Decent Work Agenda*"⁸.

⁷ KOM(2001) 366 slutlig

⁸ ILO-initiativet sammanfattar målen för rättigheter i arbetslivet, sysselsättning, social trygghet, social dialog i en samstämmig, utvecklingsorienterad och jämställd vision, som vägvisare för den ekonomiska och sociala politiken. Kommissionen föreslog i sitt meddelande KOM(2001) 416 en omfattande strategi för främjandet av grundläggande arbetsnormer och för sociala styrelseformer i samband med globaliseringen

3.2. *Fattigdomsbekämpning och främjande av social utveckling*

Prioriterade mål

Uppnå de internationella utvecklingsmålen och målen i FN:s millenniedeklaration (*Millennium Development Goals*)⁹, i synnerhet målet att halvera den extrema fattigdomen¹⁰ i världen senast 2015 genom att

- utöka utvecklingssamarbetets omfattning, kvalitet, genomslagskraft och hållbarhet.

Människor är fattiga när de inte kan uppnå tillräcklig och varaktig standard för välfärd, i form av livsmedelssäkerhet, ekonomi, social trygghet och ekologisk säkerhet, mänskliga rättigheter och politiskt inflytande. Det är inte den faktiska bristen på resurser som är den egentliga orsaken till fattigdom, utan snarare den ojämna fördelningen av resurser och de ojämlika förutsättningarna att kunna dra nytta av dem. Medan världen i materiell och ekonomisk betydelse blir rikare totalt sett, visar forskning på att välståndet blir alltmer ojämnt fördelat. Den ökade produktionen och det ökade välståndet har åtföljts av ökande ojämlikheter såväl mellan länder som inom många länder, även industriländer. Denna ojämlikhet utsträcker sig även till att gälla hälsa, arbete, utbildning, kunskaper och varor och tjänster inom miljöområdet, som ren luft och friskt vatten.

Bristen på resurser inom vissa områden, rikliga resurstillgångar och ohållbara konsumtions- och produktionsmönster i andra – allt detta har en direkt bäring på den globala miljöns tillstånd. Medan livsstilar med hög konsumtion ligger bakom miljöförstöringen i industrialiserade länder och i rikare områden av världen, är den extrema fattigdom en lika viktig och grundläggande orsak. Det är de fattiga som påverkas mest av en förstörd miljö, men även de utsätter miljön för avsevärda påfrestningar, eftersom de är helt beroende av naturresurserna för det dagliga uppehållet.

Nästan 800 miljoner människor lider idag av hunger och undernäring¹¹. Under de senaste åren har denna siffra sjunkit med i genomsnitt cirka 8 miljoner människor per år, vilket är långt ifrån tillräckligt för att man skall kunna uppnå det internationella utvecklingsmålet att halvera antalet undernärda människor senast 2015.

Utbildning och god hälsa är de faktorer som har störst betydelse för ekonomisk utveckling. Trots detta har runt 20 % av barnen i världen inte tillgång till grundläggande utbildning. I ett stort antal länder har de framsteg man har gjort vad gäller hälsotillstånd och samhällsutveckling gått om intet. I synnerhet är spridningen av de flesta överförbara sjukdomarna, som till exempel HIV/AIDS, tuberkulos och malaria inte längre bara en hälsofråga, utan utgör ett allvarligt hot mot hållbar utveckling. Investeringar i hälsoskydd kommer att vara mycket lönsamma, inte bara i termer av ekonomisk utveckling, utan också för att minska fattigdomen. Man har uppskattat¹² att cirka åtta miljoner liv skulle kunna

⁹ FN:s generalförsamling antog år 2000 millenniedeklarationen, vilken innehåller åtta mål: (1) utrota extrem fattigdom och hunger, (2) uppnå allmän grundskola för alla, (3) främja jämställdhet och förbättra kvinnors möjligheter (4) minska barnadödligheten, (5) förbättra mödrars hälsa (6) bekämpa HIV/AIDS, malaria och andra sjukdomar, (7) säkerställa miljöns hållbarhet, (8) utveckla ett globalt partnerskap för utveckling

¹⁰ I samband med de internationella utvecklingsmålen definieras extrem fattigdom som "att leva på en dollar eller mindre per dag"

¹¹ FAO, 2001

¹² Rapport från kommissionen om makroekonomi och hälsa (ordförande Jeffrey Sachs) till WHO:s generaldirektör Brundtland i november 2001.

räddas till 2010 – främst i låginkomstländer – genom nyckelinsatser mot infektionssjukdomar och näringsbrist.

Kvinnor är oproportionerligt representerade bland de fattiga¹³. Att det finns positiva samband mellan kvinnors utbildning, deltagande i arbetslivet, inkomstnivå och barnafödande/vård av barn är väl känt. Allmän tillgång till grundläggande samhällstjänster, och rättigheter, i synnerhet grundutbildning, social trygghet och primär hälsovård, är av stor betydelse för att den onda cirkeln av fattigdom skall kunna brytas.

Akut fattigdom, tillsammans med konflikter och miljöförstöring, kan dessutom orsaka omfattande migrering av flyktingar, vilket kan hota grannländernas stabilitet. Dessutom kan det för de mer välbärgade och högt utbildade te sig attraktivt att flytta till rikare länder. Detta kan göra att utvecklingsländer förlorar värdefulla mänskliga resurser.

Europeiska unionens insatser

- Främja inriktningen av Europeiska unionens utvecklingspolitik mot det viktigaste målet att minska fattigdomen, vilket skall återspeglas i att resurserna än mer koncentreras till de minst utvecklade länderna och i andra utvecklingsländer på de fattigaste befolkningsgrupperna.
- Säkerställa att Europeiska unionens politik på ett effektivt sätt bidrar till utrotningen av hunger, genom att främja tillgängligheten till och tillgången på livsmedel, samt på dess kvalitet. Förmå alla givare av livsmedelsbistånd att tillhandahålla livsmedel endast i form av bidrag, för att på så sätt undvika att skuldbördor uppstår i mottagarlandet. Säkerställa när så är möjligt, att bidrag ges i form av kontanter, så att mottagarlandet eller mottagarorganisationen kan köpa livsmedel på de lokala eller regionala marknaderna för att på så sätt inte undergräva de lokala producenternas position.
- Säkerställa inom ramen för strategierna för fattigdomsbekämpning, att vatten- och avloppstjänster är helt integrerade i hälso- och utbildningspolitiken i syfte att i allt väsentligt öka tillgängligheten, i synnerhet för den fattiga befolkningen, till säkert vatten i tillräcklig mängd och till överkomligt pris, samt till avloppsanläggningar.
- Integrera jämställdhetsperspektivet ytterligare i relevanta delar av Europeiska unionens politik.
- I samverkan med andra givare och organisationer höja nivån på investeringar på hälsoområdet och lyfta fram hälsans stora betydelse för hållbar utveckling.
- Påskynda och utvidga Europeiska unionens åtgärder avseende överförbara sjukdomar, särskilt genom att främja tillgången på läkemedel med differentierad prissättning, och genom att främja förebyggande åtgärder genom utbildning.
- Ge större vikt åt att stödja utbildning med utgångspunkt från goda lösningar som framkommit internationellt och inom Europeiska unionen, och med prioritering av grundläggande utbildning.

¹³ Globalt sett är 70 % av de 1,5 miljarder människor som lever i fattigdom kvinnor (UNDP, Human Development Report, 1995)

- Främja forskning i frågor som avser hållbar utveckling. Öppna upp Europeiska unionens forskningsprogram för alla länder som delar samma intresse, med särskild uppmärksamhet på områden, försummade av den privata forskningen och/eller av särskild betydelse för utvecklingsländer, som till exempel forskning om läkemedel mot tropiska sjukdomar, billiga kommunikationsmedel och lämplig ren och effektiv teknik.

3.3. *Hållbar förvaltning av natur- och miljöresurser*

Prioriterade mål

- Säkerställa att den nuvarande utvecklingen, som innebär att natur- och miljöresurser går förlorade, vänds på ett effektivt sätt på nationell och global nivå senast 2015.
- Utveckla sektorsmål och delmål för vissa nyckelsektorer – vatten, mark, energi och biologisk mångfald.

Vissa av de åtgärder som ingår i Europeiska unionens interna strategi kommer att bidra till att minska den miljöpåverkan som Europeiska unionen har på resten av världen. Genom att förvalta naturresurserna på ett mera hållbart sätt, och genom att bryta sambandet mellan resursanvändning och förorening å ena sidan och ekonomisk tillväxt å andra sidan, kommer även Europeiska unionen att bidra till en global hållbar utveckling.

Klimatförändringen anses vara det allvarligaste globala miljöproblemet. Medan såväl Europeiska unionen som höginkomstländer kanske har förmågan att klara av effekterna som kan förväntas under de kommande årtiondena, befinner sig många utvecklingsländer i en annan situation som inte är så gynnsam, och behovet av åtgärder är än mer överhängande. Minskande skördar i Afrika och översvämningar i Bangladesh visar på ett tydligt sätt att de fattigaste länderna är särskilt sårbara.

Klimatförändringen och andra miljöproblem är förknippade med energiproduktion och energianvändning. Ökad efterfrågan på energi kommer att förvärra dessa problemen. För 2 miljarder människor är ved eller träkol för närvarande den enda energikälla som finns tillgänglig för matlagning och uppvärmning. Att klara av deras energibehov på ett hållbart sätt är en av de viktigaste utmaningarna att ta itu med i Johannesburg.

Energikonsumtionen och den totala transportvolymen är vanligen mindre i utvecklingsländer. Detta skyddar dock inte utvecklingsländerna från att uppleva ett antal av de problem som de industrialiserade länder står inför, som till exempel överbefolkning och luftföroreningar i städerna. Den kommande utvecklingen inom energi- och transportsektorerna är av avgörande betydelse. Av denna anledning står investeringarna i infrastrukturen för energi- och transportförsörjningen för en stor del av investeringarna i utvecklingsländerna. Det är därför viktigt att säkerställa att investeringarna går till rätt projekt – inte bara ekonomiskt, utan även socialt och ekologiskt. Såväl förnybara energiresurser som energisparande och ökad energieffektivitet har stor betydelse för hållbar utveckling.

Brist på vattenresurser är också ett problem av stor betydelse. Vattenförbrukningen ökar varje år med två till tre procent. I många områden förbrukas färskvattenresurserna snabbare än vad naturen förmår fylla på dem. Omkring en tredjedel av världens befolkning lever redan i länder

med medelmåttig till hög vattenstress. 1,2 miljarder människor (20 % av världens befolkning) saknar tillgång till säkert dricksvatten, och 50 % av världens befolkning saknar tillgång till säkra avloppssystem¹⁴. Förorening av floder, sjöar och grundvatten förblir ett problem världen över.

Ökenspridningen och markförstöring fortsätter, och världen står inför ett fortsatt tryck på biologisk mångfald och ekosystem. I Afrika är förlusterna i jordbruksproduktionen beräknade till över 8 %, i vissa länder i Asien och Mellanöstern, upp till 20 %. Sydeuropa har också påverkats¹⁵. Den globala nettominskningen och utarmningen av skog fortsätter i snabb takt, och 25 % av däggdjursarterna och 11 % av fågelarterna löper stor risk att utrotas, till största delen beroende på att livsmiljöer går förlorade¹⁶.

Under de senaste tio åren har frekvensen av naturkatastrofer ökat. Detta beror delvis på sociala faktorer, som till exempel osäkra byggnader och osäker bebyggelse, vilka ökar sårbarheten i fattiga samhällen för katastrofer som till exempel jordbävningar och jordskred. Det finns också naturliga faktorer. De väderhändelser som orsakas av El Niño med översvämningar, torka och stormar blir alltmer omfattande och mer frekventa. Uppvärmning av havsytan gör att orkanerna blir alltmer vanliga och svåra.

Haven utgör en enorm källa för livet på vår planet, och ändå utsätts de för ett allt större hot på grund av mänsklig aktivitet. Fisketrycket gör slut på fiskbestånden¹⁷, till stor skada för både det marina ekosystemet och det framtida fisket. Andelen skadade rev steg från 10 % år 1992 till 27 % år 2000.

Över hela världen exponeras människor fortfarande för farliga kemikalier, som påverkar deras hälsa via näringskedjan¹⁸. Tungmetaller och långlivade organiska föroreningar är ett speciellt problem eftersom de i många år finns kvar i miljön.

Eftersom dessa problem sträcker sig över hela världen och behöver angripas på global nivå, behövs även regionala och subregionala åtgärder för att förebygga miljöförstöring och bekämpa dess effekter. I vissa regioner är till exempel bristen på vattenresurser och markförstöring orsaken till lokala konflikter som, om de förvärras, kan bli ett hot mot säkerheten. Europeiska unionen bör särskilt prioritera främjandet av regionala och subregionala åtgärder som klarar miljö- och säkerhetsproblemen i Europa och länderna runt Medelhavet.

Europeiska unionens insatser

- Vid Världstoppmötet om hållbar utveckling, ta initiativ till ett strategiskt partnerskap med internationella organisationer, regeringar och alla berörda parter, för att främja hållbar förvaltning av vattenresurser, baserad på principen om integrerad flodbäckenförvaltning; två större initiativ av Europeiska unionen avseende energi och vatten.

¹⁴ Global Environmental Outlook 2000, Förenta nationernas miljöprogram, 1999

¹⁵ Global Environmental Outlook 1, Förenta nationernas miljöprogram, 1997

¹⁶ Den internationella unionen för bevarande av naturen och de naturliga resurserna, IUCN, 2000

¹⁷ The state of world fisheries and aquaculture, FAO, 1998

¹⁸ Global Environmental Outlook 2000, Förenta nationernas miljöprogram, 1999

- Under 2002 anta ett Europeiska unionens initiativ om samarbete på området energi och utveckling inom arbetet med att utrota fattigdom, med särskild inriktning på trygga energikällor, högre energieffektivitet, inbegripet energisparande, ren teknik och utveckling av förnybara energikällor, samt kapacitets- och institutionsutveckling.
- Främja det effektiva genomförandet av multilaterala miljöavtal, inbegripet ratificering av Kyotoprotokollet.
- Komplettera Globala miljöfonden med 50 % senast i april 2002 och utvidga dess mandat till att omfatta markförstöring, skogsskövling och konventionen om långlivade organiska föreningar (POP).
- Senast i slutet av 2002 utarbeta en Europeiska unionens handelsplan för upprätthållande av skogslagstiftning, styrelseformer och handel (*FLEGT*), för att bekämpa olaglig skogsavverkning och med den förknippad handel och för att stärka det internationella samarbetet att motverka överträdelser av och brott mot skogslagarna.
- Främja investeringar i transportsätt som är hållbara, miljövänliga och överkomliga i pris.
- Utarbeta Europeiska unionens strategi för havsfiske för att bidra till hållbart fiske utanför gemenskapens vattenområden genom ett globalt och bilateralt partnerskap på nationell och/eller regional nivå.
- Integrera katastrofberedskapen i Europeiska unionen utvecklings- och miljöpolitik.
- Utvidga tillämpningen av Europeiska unionens handlingsplan för global övervakning av miljö och säkerhet (GMES) till utvecklingsländerna, för insamling, behandling och spridning av jordobservationsdata och av sådan information, som avser övervakning och förvaltning av naturresurser, väderprognoser, som beredskap inför naturkatastrofer i syfte att minska deras effekter, eller sådan information som är relevant för utvecklingsländernas förvaltning, antingen regionalt inriktad (t.ex. Afrika) eller tematiskt (t.ex. skogstäckning, ökenspridning).

3.4. Bättre samstämmighet mellan Europeiska unionens politikområden

Prioriterade mål

Säkerställa att målen för hållbar utveckling fortlöpande integreras i Europeiska unionens alla politikområden, med vederbörlig hänsyn till både deras interna och externa dimensioner genom att:

- Säkerställa att konsekvensbedömningar utförs för alla viktiga politiska förslag, genom att analysera deras ekonomiska, sociala och ekologiska konsekvenser i överensstämmelse med Europeiska rådets slutsatser i Göteborg.

- Fortsätta anpassningen av viktiga politikområden, inbegripet den gemensamma jordbrukspolitiken, gemensamma fiskeripolitiken och Europeiska gemenskapens politikområden för energi, transport¹⁹ och industri, till de interna och externa målen för hållbar utveckling.
- Ta itu med aktuella eller möjliga problem i samstämmigheten när Europeiska unionens politik utformas, ses över eller reformeras.

God och enhetlig samhällsstyrning börjar inom landet. Europeiska unionens interna politik har möjligen negativa "*spill over-effekter*" på politiken i länder utanför unionen, inte minst i utvecklingsländerna. Inom många viktiga områden, kan Europeiska unionens politik dessutom vara oförenlig med målen för hållbar utveckling.

Politisk samstämmighet har flera dimensioner. Detta gör det till ett politiskt utmanande begrepp. Europeiska unionen har tagit positiva initiativ inom ett antal områden, i vilka politiken har eller kan ha negativa effekter för utvecklingsländerna. De mest påtagliga exemplen är det allmänna preferenssystemet (GSP), som beviljar utvecklingsländerna handelspreferenser, och initiativet "Allt utom vapen" (EBA) som ger tull- och kvotfritt tillträde för all export från de minst utvecklade länderna i GSP-systemet. Andra exempel är bistånd till länder för att hjälpa dem att uppnå vissa hälso- och säkerhetsstandarder, för att på sätt begränsa negativa effekter på exporten från de utvecklingsländer som tillämpar dessa.

Inte desto mindre behövs en mer systematisk och långtgående översyn av existerande och framtida politik och åtgärder för att förbättra samstämmigheten och öka unionens trovärdighet i den internationella debatten.

Europeiska unionens insatser

- Alla institutioner i Europeiska unionen skall stärka internt samarbete och interna samarbetsprocedurer i syfte att förbättra politisk samstämmighet. I samband med detta, kommer kommissionen att senast i slutet av 2002, inrätta en sammanhängande metodik för bedömning av de ekonomiska, sociala och ekologiska konsekvenserna av alla viktiga politiska förslag.
- Målet att främja hållbar utveckling inom jordbruket ingår i Europeiska gemenskapens politik, i synnerhet sedan Agenda 2000 antogs, och kommer att kompletteras vid översynen (*mid-term review*) som presenteras senare i år.
- Förslagen till gemenskapens fiskeripolitik, som kommer att läggas fram under 2002, kommer att innehålla planer för utveckling av långsiktig förvaltning av fiskbestånd, borttagande av subventioner som uppmuntrar överfiske, och minskning av storleken på och nedskärning av aktiviteten för i Europeiska unionens fiskeflotta, till en nivå som är förenlig med ett hållbart utnyttjande av fiskeresurserna.

¹⁹ Genom utveckling av de åtgärder som beskrivs i grönboken om energiförsörjning (KOM(2000) 769 slutlig) och vitboken om transportpolitiken (KOM(2001) 370 slutlig)

- Europeiska unionen kommer att undersöka olika åtgärder som på ett effektivare sätt kan förhindra, kontrollera – och eventuellt stoppa – otillåten vapenexport som bedrivs av företag och personer i Europeiska unionen. Medlemsstaterna och Europeiska gemenskapen kommer skyndsamt att underteckna, ratificera och genomföra FN:s protokoll mot otillåten tillverkning av och handel med skjutvapen.
- Den Europeiska immigrationspolitiken bör grundas på ett omfattande och väl avvägt tillvägagångssätt, i syfte att försöka minimera de negativa effekterna av emigration, och så länge det gagnar både mottagarland och ursprungsland, genom dialog och samarbete mellan berörda länder.

3.5. *Bättre styrelseformer på alla nivåer*

Prioriterade mål

- Säkerställa goda styrelseformer på alla nivåer och i alla länder för att på så sätt uppnå gemensamma mål för hållbar utveckling.
- Stärka de globala ekonomiska, sociala och ekologiska styrelseformernas legitimitet, förutsättningar för delaktighet, samstämmighet och effektivitet.

Goda styrelseformer är först och främst en frågeställning på nationell nivå. Demokrati och rättssäkerhet kräver aktivt deltagande av dem som berörs och är nödvändiga förutsättningar för hållbar utveckling. Hitintills har de politiska åtgärder som vidtagits för att klara av problem med styrelseformer visat sig otillräckliga på alla nivåer – nationell, europeisk eller internationell, offentlig eller privat. Bristande nationell politik i många länder, och även i utvecklingsländer, har varit en av orsakerna till att klyftan mellan fattiga och rika har vidgats. I samband med att det ömsesidiga beroendet har ökat, har också obalansen mellan marknadskrafterna å ena sidan och styrande institutioner å andra sidan lett till en “*global governance gap*”.

Det finns ett allt större samförstånd för att systemet för globala styrelseformer snarast måste uppnå legitimitet, samstämmighet och effektivitet. Internationella aktiviteter på olika nivåer, som till exempel G7/8-möten, har givit politiska impulser till uppslag och lösningar, åtgärder och politik, både sådant som redan pågår eller finns, och sådant som är nytt. Likväl, trots att G7/8 har förbättrat sina ansträngningar till att även gälla icke-medlemmar och det civila samhället, är många länder inte tillräckligt representerade när man skall utforma initiativ på internationell nivå. Det kan därför finnas anledning att göra sådana informella organisationer mer representativa och öppna för gemensamma initiativ med andra partner. Delaktighet, öppenhet och tydliga beslutsprocesser är av stor betydelse för goda styrelseformer och bidrar till att gemensamma och grundläggande värden främjas. Reformen av de internationella styrelseformerna behöver även säkerställa ett starkare inflytande från det civila samhället i internationella sammanhang. Lokalsamhället har genom Lokal Agenda 21 en särskilt viktig roll att spela.

Inom ramen för en reform av FN, måste samordningen mellan dess olika organ och mellan FN-organisationen och andra internationella institutioner stärkas och inriktas på en global styrelseform för hållbar utveckling. Detta kräver ett starkare och effektivare system för

internationell styrning som kan klara att anta utmaningar inte bara på global utan även på regional och subregional nivå.

Europeiska kommissionen är förpliktad att främja goda styrelseformer i all sin politik. Vitboken om europeiska styrelseformer²⁰ har inlett en debatt om vad Europeiska unionen skulle kunna göra för att förbättra sitt eget system för styrelseformer på regional nivå. Europeiska unionens tillvägagångssätt bygger på fem principer: öppenhet, delaktighet, tydlig ansvarsfördelning, effektivitet och konsekvens. Dessa principer gäller såväl Europeiska unionens interna som externa insatser.

Europeiska unionens insatser

- Öka stödet för institutionellt kapacitetsuppbyggande och reformering av offentliga tjänster i utvecklingsländer²¹. Främja det civila samhällets möjligheter att delta i nationella och regionala politiska debatter och beslutsprocesser i utvecklingsländer och annorstädes.
- Stärka samarbetet och åtgärderna i kampen mot korruption, bistå vid utarbetandet av en framtida FN-konvention mot korruption och vid förhandlingarna om denna.
- Öka förutsättningarna på global nivå att följa ILO:s konventioner om grundläggande arbetsnormer, stödja utvecklingsländernas reformer av socialpolitik, som påverkar arbetsmarknader och system för social trygghet, och stödja ILO:s initiativ till att erbjuda tekniskt bistånd och tekniskt samarbete på multilateral nivå.
- Säkerställa att utfallet av mötet i Johannesburg innebär konkreta åtgärder för att förbättra styrelseformer för hållbar utveckling genom att:
 - Stärka internationell miljöförvaltning, som bygger på befintliga strukturer, särskilt UNEP, och främja effektivt genomförande av multilaterala miljöavtal, till exempel med mekanismer för bedömning av hur avtalen följs.
 - Utarbeta ramar för regionalt och subregionalt samarbete för att ta itu med frågorna om hållbar utveckling inom befintliga strukturer (t.ex. FN:s regionala kommissioner) och pågående initiativ som till exempel nytt partnerskap för Afrikas utveckling.
 - Främja en mer aktiv roll för det civila samhället, lokala myndigheter och privata sektorer genom gräsrotsinitiativ liknande lokala Agenda 21-grupper och näringslivsorganisationer för hållbar utveckling inom näringslivet.
- Stärka samarbete och åtgärder i kampen mot diskriminering av kvinnor genom att genomföra FN:s konvention om diskriminering av kvinnor (CEDAW).

²⁰ <http://europa.eu.int/comm/commissioners/prodi/pdf/com2001-428en.pdf>
Styrelseformerna i EU – Vitbok, KOM(2001) 428

²¹ Inledningsvis bör inriktningen vara att främja sund och tydlig förvaltning av offentliga medel som en förutsättning för ett effektivt genomförande av internationella och nationella utvecklingsprogram och fattigdomsstrategier (PRSP) och nationella utvecklingsstrategier

3.6. *Finansiering av hållbar utveckling*

Prioriterade mål

Säkerställa tillräcklig finansiering genom att uppnå de internationella utvecklingsmålen och målen i "Millenium Development Goals"²² genom att

- vidta verkningfulla åtgärder för att uppnå FN:s mål för offentligt utvecklingsbistånd (ODA) på 0,7 % av BNI,
- säkerställa att utvecklingsländernas skuldbördor minskas på ett konsekvent och effektivt sätt,
- identifiera effektiva metoder för att tillhandahålla och garantera tillgången på "globala allmänna nyttigheter",
- uppmuntra fortsatt ökning och regional spridning av utländska privata investeringar i utvecklingsländerna.

För att man skall uppnå hållbar utveckling, måste den nationella politiken i många länder bli bättre och baseras på goda styrelseformer. En riktig avvägning mellan olika områden kommer att prioritera de fattigas behov, och ta itu med de viktigaste av dem, som till exempel tillhandahållande av livsmedel, utbildning, hälsoskydd och miljöskydd. Men effekterna av en aldrig så väl planerad nationell politik kan bli begränsade på grund av bristen på kapital. Dessa frågor kommer att ytterligare behandlas i detalj vid FN:s internationella konferens om finansiering för utveckling i Monterrey (i Mexiko) 18 – 22 mars 2002.

Samförstånd i Monterrey?²³

- ◆ Överenskommelse om att det fordras ett nytt partnerskap mellan de utvecklade länderna och utvecklingsländerna för att man skall uppnå internationellt överenskomna utvecklingsmål.
- ◆ Åtaganden om sund nationell politik, goda styrelseformer på alla nivåer, rättssäkerhet och bekämpning av korruption.
- ◆ Erkännande av att i syfte att uppnå målen i millenniedeklarationen, fordras det att andra resurser tillhandahålls för en verklig höjning av det offentliga utvecklingsbiståndet. Anmoda de utvecklade länderna som inte har gjort det ännu, att vidta konkreta åtgärder för att uppnå målet för det offentliga utvecklingsbiståndet på 0,7 % av BNP, och samtidigt understryka vikten av att man undersöker vilka medel och tidsramar som behövs för att uppnå målet.
- ◆ Åtgärder för att göra det offentliga utvecklingsbiståndet mer effektivt.
- ◆ Erkännande av värdet av att undersöka nya typer av finansieringskällor, som inte blir oskäligt betungande för utvecklingsländerna.

²² En utförlig rekommendation för Europeiska unionens insatser vid FN:s internationella konferens om finansiering av utveckling, 18 – 22 mars 2002, har lagts fram i ett separat meddelande från kommissionen

²³ Den förberedande kommittén fastställde enhälligt förslaget till toppmötet vid sitt fjärde möte den 27 januari 2002. Det förväntas bli formellt antaget av konferensen i Monterrey 22 mars 2002

Ohållbara skuldbördor, en realitet för många utvecklingsländer²⁴, hotar den ekonomiska och finansiella stabiliteten: de gör länderna mer sårbara för externa chocker. De tär också på de resurser som behövs för offentliga tjänster, av avgörande betydelse för fattigdomsminskning, och vidmakthåller en situation i vilken länderna utesluts från att fullt ut delta i världsekonomin.

För utvecklingsländerna tillsammans är utländska privata investeringar den främsta källan för externt kapital²⁵. Utmärkande för utländska direktinvesteringar (FDI) är att de innebär ett långsiktigt moder-/dotterbolagsförhållande och att de återspeglar ett varaktigt intresse i värdlandet. För tekniköverföring, utveckling av mänskliga resurser, ekonomisk tillväxt och sociala framsteg kan förhållandet fungera som viktig pådrivare. De utländska direktinvesteringarna är dock starkt koncentrerade till ett litet antal utvecklingsländer, och har till största delen inte avsett de fattigaste länderna.

Vid sidan av de utländska direktinvesteringarna, kommer det offentliga utvecklingsbiståndet fortsätta att ha en avgörande betydelse för stödet av utvecklingsländernas insatser, i synnerhet de fattigaste ländernas.

Det offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) – fakta och siffror

- ◆ För att nå det internationella utvecklingsmålet (ODA) att halvera fattigdomen senast 2015, krävs att man snarast fördubblar det offentliga utvecklingsbiståndet²⁶.
- ◆ Det nuvarande offentliga utvecklingsbiståndet uppgår till 53 miljarder dollar (USD) per år, vilket motsvarar 0,22 % av givarländernas sammanlagda BNI.
- ◆ För att Europeiska unionen skall klara sitt åtagande att uppnå FN:s mål för det offentliga utvecklingsbiståndet på 0,7 % av BNI krävs att det höjs med ungefär 29 miljarder dollar (USD)²⁷.

Vid diskussioner nyligen om finansieringen av så kallade globala allmänna nyttigheter (*Global Public Goods*)²⁸, har ett antal förslag till nya och ytterligare finansieringsmekanismer lagts fram. För att klara dessa, har flera typer av innovativa internationella skatter föreslagits. De omfattar bland annat en skatt på valutatransaktioner (av typen Tobinskatt), en kolskatt och en skatt på vapenexport. Trots denna diskussion²⁹ kan man konstatera att, för att klara av behovet av en ökad finansiering för utvecklingen och en finansiering av globala allmänna

²⁴ Utlandsskulden i Afrika tredubblades mellan åren 1980 och 2000 och beräknas uppgå till, som statslån, USD 206 miljarder. (Källa: Världsbanken). Flera länder (Angola, Djibouti Guinea-Bissau, Guyana, Komores, Kongo, Mauretanien, Moçambique, São Tome et Príncipe, Zambia) har en skuld/BNP-kvot som är högre än 250 %

²⁵ Utländska direktinvesteringar i utvecklingsländerna ökade från mindre än hälften av nivån för det offentliga biståndet 1990 till över tre gånger denna nivå 1999

²⁶ Financing for Development, rapport utarbetad av tjänstemän på Världsbanken och IMF, augusti 2001

²⁷ I sina slutsatser vid Europeiska rådets möte i Göteborg, bekräftade Europeiska unionen sitt åtagande att "så snart som möjligt uppnå FN:s mål för offentligt bistånd på 0,7 % av BNI och att åstadkomma konkreta framsteg för att nå detta mål före världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg 2002"

²⁸ Globala allmänna nyttigheter definieras av UNDP som allmänna nyttigheter, vars nytta sträcker sig över gränser, generationer och befolkningsgrupper.

²⁹ En mer ingående analys finns i kommissionens rapport om "Responses to the Challenges of Globalisation - A study on the International Monetary and Financial System and on Financing for Development

nyttigheter på kort eller medellång sikt kommer det att behövas mer omfattande bidrag från ländernas statsbudgetar och en fortsatt effektivare resursanvändning.

Europeiska unionens insatser

- Utarbeta en färdplan före den internationella konferensen om finansiering av utveckling i mars 2002, för reella framsteg mot FN:s mål för det offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) och för att som ett delmål för alla enskilda länderna i Europeiska unionen, uppnå miniminivån för det statliga utvecklingsbiståndet på 0,33 % av BNI från och med 2006.
- Påskynda och utvidga arbetet med skuldlättnader, som inletts inom ramen för Världsbankens HIPC-initiativ (*Heavily Indebted Poor Countries Initiativ*) och undersöka förslag till nya instrument för skuldavskrivning, inbegripet "miljösulder"³⁰.
- Överväga ytterligare åtgärder med hänsyn till en fullständig avbindning av bilaterala utvecklingsbistånd inom hela Europeiska unionen, och fortsatt avbindning av Europeiska unionens och andra biståndsgivares offentliga utvecklingsbistånd.
- Medverka i den debatt som uppstått om så kallade globala allmänna nyttigheter och om hur man skall uppmuntra till att de tillhandahålls och stärks. Undersöka olika nya mekanismer för internationell finansiell solidaritet och incitament för minskning av externa kostnader (externaliteter).

4. GENOMFÖRANDE OCH ÖVERSYN AV STRATEGIN

Inom Europeiska unionen

Som kommissionen speciellt påpekade i sitt meddelande till Europeiska rådet i Göteborg, kommer Europeiska unionens strategi för hållbar utveckling inte att bli fullständig om inte en extern dimension läggs in i strategin. Föreliggande meddelande innehåller den dimensionen och bör ses som ett av flera bidrag till kommissionens strategi för hållbar utveckling. Ett effektivt genomförande av denna strategi kräver gemensamma ansträngningar både av kommissionen och av medlemsstaterna.

Europeiska unionen kommer att redovisa den externa dimensionen som en av flera delar integrerad i Europeiska unionens strategi för hållbar utveckling vid Europeiska rådet i Barcelona i mars 2002. Rådet kommer att lägga fram den Europeiska unionens strategi vid världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg i augusti 2002. Europeiska unionens bidrag till en global hållbar utveckling kommer att tas upp som huvudpunkt på dagordningen vid rundabordsdiskussionerna om hållbar utveckling, som skall föras under 2002. Strategin kommer att ses över vid upprepade tillfällen vid Europeiska rådets vårmöten. År 2003 bör uppmärksamhet ägnas speciellt åt hur resultatet av världstoppmötet skall omsättas i konkreta åtgärder.

På internationell nivå

Världstoppmötet om hållbar utveckling kommer att bli en milstolpe i den internationella processen med en hållbar utveckling som mål. Mötet bör ge ett resultat som är väl avvägt, framåtsyftande och åtgärdsinriktat. Europeiska unionen kommer att främja Europeiska

³⁰ Förslagen till konvertering av skulder baseras på att utvecklingsländer måste tillhandahålla vissa tjänster (t.ex. för miljöskydd) i utbyte mot skuldlättnad.

unionens strategi i alla dess delar vid världstoppmötet i Johannesburg. Den kommer att försöka att visa hur dess strategi för hållbar utveckling kommer att bidra till de globala ansträngningarna.

Europeiska unionen kommer även att försöka betona vikten av hållbar utveckling i alla sina bilaterala och regionala relationer. Den mest effektiva och relevanta kopplingen mellan olika politikområden kommer att variera från partner till partner. Med industrialiserade nationer, måste Europeiska unionens insatser inriktas på att utvidga begreppen ekonomisk och politisk stabilitet till att innefatta hållbar utveckling. Med utvecklingsländer, måste Europeiska unionen på ett övertygande sätt visa de politiska kopplingarna mellan goda styrelseformer, varaktigt minskande fattigdom och skyddet av naturresurserna.

Det är nödvändigt att Europeiska unionen, som i sig själv är ett fortgående projekt att balansera nationella intressen mot ett mer vittomfattande ansvarstagande, visar i sina externa relationer att multilateralism inte bör vara en fråga om att få internationellt stöd för nationella särintressen. Inte heller kan det komma på fråga att ett fåtal mäktiga nationer tillsammans sätter villkoren inför förhandlingar och sedan presenterar dem som fullbordat faktum. Gemensamma ansträngningar kommer att behövas av alla berörda.

Kommissionen uppmanar rådet och Europaparlamentet att i syfte att stärka den externa dimensionen i Europeiska unionens tillvägagångssätt att nå hållbar utveckling, stödja den strategi och alla de åtgärder som presenteras i detta meddelande, på samma sätt som för den strategi för den interna dimensionen som antogs i Göteborg.

*

* *